

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра клінічної фармакології та внутрішньої медицини
Навчальний рік 2024-2025

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Клінічна фармакологія»
(назва освітнього компоненту)

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 221 «Стоматологія»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація
Освітньо-професійна програма «Стоматологія»
Курс 4

Силабус освітнього компоненту
розглянуто на засіданні кафедри
кафедри клінічної фармакології та
внутрішньої медицини

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем професійної
підготовки дисциплін
терапевтичного профілю

Протокол від
“26” серпня 2024 року № 1

Протокол від
“28” серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

Голова

_____ Князькова І.І.
(підпис)
(ініціали, прізвище)

_____ Кравчун П.Г.
(підпис)
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Князькова Ірина Іванівна – завідувачка кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини, д. мед. н., професорка
2. Біловол Олександр Миколайович – академік НАМН України, професор кафедри, д. мед. н., професор

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

ІІІ	Контактний тел.	E-mail:	Адреса кафедри	Розклад занять	Консультації
Князькова Ірина Іванівна	098-427-73-29	ii.kniazkova@knmu.edu.ua	Пр.Л.Малої, 2а. ДУ «Національний інститут терапії імені Л.Т.Малої НАМН України»	Відповідно до розкладу занять	Відповідно до графіку консультацій
Біловол Олександр Миколайович	057-720-20-24	om.bilovol@knmu.edu.ua	---"---	---"---	---"---

Місце проведення практичних занять: учбові кімнати кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини на базі ДУ «Національний інститут терапії ім. Л.Т. Малої НАМН України» (пр. Л.Т. Малої 2А, м. Харків).

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Клінічна фармакологія» складений відповідно до проекту освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Стоматологія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другого (магістерського) рівня, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 221 «Стоматологія».

Опис освітнього компоненту (анотація) передбачає опанування здобувачами вищої освіти основних знань з клінічної фармакології основних груп лікарських засобів, їх основних механізмів дії, особливостей їх фармакокінетики, фармакодинаміки, проявів побічної дії та симптомів передозування, головних показань до призначення і взаємодію з іншими лікарськими засобами, методології обґрунтування та призначення раціональної фармакотерапії невідкладних станів в стоматології.

Предметом вивчення освітнього компоненту є теоретичні та практичні основи раціонального та безпечного вибору доступних лікарських засобів для проведення індивідуалізованої фармакотерапії на основі принципів доказової медицини, з використанням сучасних знань клінічної фармакології, лікарської взаємодії, небажаних реакцій при проведенні лікування.

Міждисциплінарні зв'язки: Клінічна фармакологія як освітній компонент:

а) ґрунтується на вивченні здобувачами медичної біології, фізіології, патофізіології, мікробіології, вірусології та імунології, біологічної хімії, фармакології, клінічних освітніх компонентів, лабораторної та функціональної діагностики та інтегрується з цими освітніми компонентами;

б) закладає основи вивчення здобувачами клінічних освітніх компонентів, що передбачає інтеграцію викладання з цими досвітніми компонентами та формування умінь застосовувати знання досвітніми компонентами та формування умінь застосовувати знання з фармакотерапії найпоширеніших захворювань внутрішньої медицини клінічної фармакології в процесі подальшого навчання і у професійній діяльності;

в) закладає основи формування уявлень про загальні принципи медикаментозної терапії основних захворювань клініки внутрішніх хвороб і окремих їх проявів.

Пререквизити та постреквизити: відповідно до примірного навчального плану, вивчення освітнього компоненту здійснюється коли здобувачем набуті відповідні знання при навчанні в медичному університеті. з основ медичних знань, вікової фізіології та валеології людини з основних базових дисциплін: медичної біології, анатомії людини, фізіології, біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, з якими інтегрується програма. Освітній компонент формує засади вивчення здобувачем подальших клінічних освітніх компонентів.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Метою вивчення освітнього компоненту є підготовка спеціалістів, які володіють достатнім обсягом теоретичних знань та практичних навичок для проведення максимально раціональної лікарської терапії у конкретного хворого, володіють методологією вибору найбільш ефективних та безпечних лікарських засобів, а також їх комбінацій, враховуючи індивідуальні особливості організму, перебіг та форму захворювання, наявність супутньої патології, на основі даних доказової медицини.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Клінічна фармакологія» є набуття студентами компетентностей згідно до загальних і фахових компетентностей освітньо-професійної програми «Медицина» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 222 Медицина кваліфікації магістр медицини: володіння навичками опитування, визначення принципів та характеру лікування і профілактики розвитку ускладнень захворювань внутрішніх органів, визначення тактики надання екстреної медичної допомоги, визначення тактики ведення хворого при коморбідній патології, ведення медичної документації, здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, розуміння предметної області та професійної діяльності, здатність до адаптації та дії в новій ситуації, прийняття обґрунтованого рішення, здатність працювати в команді, діяти соціально відповідально та свідомо.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

Знати:

- Основні фармакологічні властивості лікарських препаратів, які використовуються в стоматологічній практиці.
- Принципи медикаментозної терапії в стоматології.
- Показання та протипоказання для призначення лікарських препаратів у стоматології.
- Оптимальні дози та шляхи введення лікарських засобів для невідкладної допомоги.
- Критерії оцінки ефективності лікарської терапії при невідкладних станах.
- Потенційні небажані лікарські реакції та методи їх профілактики.

Вміти:

- Вибирати оптимальні лікарські засоби для пацієнтів.
- Коректно призначати дози і шляхи введення лікарських препаратів. в стоматологічній практиці
- Збирати лікарський анамнез з метою профілактики небажаних явищ у пацієнтів.
- Виявляти побічні реакції на лікарські препарати та надавати необхідну допомогу.
- Проводити консультації пацієнтів щодо безпечного використання лікарських засобів при невідкладних станах
- Оцінювати ефективність медикаментозної терапії в невідкладних і планових ситуаціях.

1.4 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент.

Згідно з вимогами стандарту освітній компонент забезпечує набуття

здобувачами вищої освіти **компетентностей**:

інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я зі спеціальності «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, здійснення інновацій, застосування наукових теорій та аналітичних методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

спеціальні (фахові, предметні):

СК 1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.

СК 2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

СК 3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

СК 11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу .

ПРН 13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком).

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Softskills):

Навчання дозволяє здобути соціальні навички як через фахові освітні компоненти, які містять в собі соціальні елементи для роботи за напрямом основного освітнього компоненту, блоку вибіркових освітніх компонентів (які сприяють розвинення та вдосконалення способів мислення, професійних, світоглядних, громадських якостей, морально-етичних цінностей), так і через проходження практики, під час якої здобувачі освіти навчаються демонструвати толерантність, емпатію, вміння налагоджувати співробітництво з пацієнтом/клієнтом, колегами, проявляти лідерські якості, працювати в

критичних умовах та логічно і системно мислити.

2. Інформаційний обсяг освітнього компоненту.

Опис освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компоненту денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Вибіркова
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 221 «Стоматологія» (шифр і назва)	Рік підготовки: 4-й
		Семестр 7-й або 8-й
Годин для заочної форми навчання: аудиторних – 20 самостійної роботи студента - 70	Освітній ступінь: другий (магістерський) ОПП: «Стоматологія»	Лекції -
		Практичні, семінарські 20 год.
		Самостійна робота 70 год.
		Індивідуальні завдання: год.
		Вид контролю: залік

3. Структура освітнього компоненту

Назви розділів освітнього компоненту і тем	Кількість годин					
	Форма навчання (денна або вечірня)					
	усього	У тому числі				
Лек		пр	лаб	інд	срс	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ освітнього компоненту 1						
Тема 1 Предмет і завдання клінічної фармакології. Основні положення фармакокінетики та фармакодинаміки. Взаємодія лікарських препаратів, види побічної дії, ускладнення медикаментозної терапії.	3	-	3	-	-	-
Тема 2. Клініко-фармакологічна характеристика місцевих	2	-	2	-	-	-

анестетиків. Фармакокінетика та фармакодинаміка місцевих анестетиків, що застосовуються в стоматології. Взаємодія ЛЗ, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування місцевих анестетиків у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.						
Тема 3. Клініко-фармакологічна характеристика нестероїдних протизапальних засобів. Фармакокінетика та фармакодинаміка НПЗЗ. Взаємодії ЛП та побічна дія. Особливість застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування НПЗЗ у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.	3	-	3	-	-	-
Тема 4. Клініко-фармакологічна характеристика стероїдних протизапальних засобів (СПЗЗ). Фармакокінетика та фармакодинаміка СПЗЗ. Взаємодії ЛЗ та побічна дія. Особливість застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування СПЗЗ у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.	2	-	2	-	-	-
Тема 5. Клініко-фармакологічна характеристика антибактеріальних препаратів для лікування запальних захворювань щелепно-лицьової ділянки. Фармакокінетика та фармакодинаміка антибактеріальних препаратів. Взаємодія ЛЗ, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Взаємодія ЛЗ, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування антибактеріальних препаратів для	3	-	3	-	-	-

лікування запальних захворювань щелепно-лицьової ділянки терапії пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп. Клініко-фармакологічна характеристика антисептичних лікарських засобів.						
Тема 6. Клініко-фармакологічна характеристика антибактеріальних препаратів для превентивної терапії Фармакокінетика та фармакодинаміка антибактеріальних препаратів для превентивної терапії, що застосовуються в стоматології. Взаємодія ЛЗ, побічної дії. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування антибактеріальних препаратів для превентивної терапії у пацієнтів різних вікових груп.	2	-	2	-	-	-
Тема 7. Клінічна фармакологія лікарських засобів, що впливають на гемостаз (антитромбоцитарні ЛЗ, антикоагулянти, коагулянти, гемостатичні лікарські засоби). Фармакокінетика та фармакодинаміка. Взаємодії ЛЗ та побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп..	3	-	3	-	-	-
Підсумковий контроль	2	-	2	-	-	-
Разом	20	-	20	-	-	70
Всього годин по освітньому компоненту	90	-	20	-	-	70

4. Лекції не передбачені програмою

5. Практичні заняття

№ з.п.	Тема	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Предмет і завдання клінічної фармакології. Основні положення фармакокінетики та	5	Презентація, бесіда, розповідь-	Усне опитування,

	<p>фармакодинаміки. Взаємодія лікарських препаратів, види побічної дії, ускладнення медикаментозної терапії. Клініко-фармакологічна характеристика місцевих анестетиків. Фармакокінетика та фармакодинаміка місцевих анестетиків, що застосовуються в стоматології. Взаємодія ЛЗ, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування місцевих анестетиків у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.</p>		Пояснення, демонстрація	тестовий контроль, творчі завдання
2.	<p>Клініко-фармакологічна характеристика нестероїдних протизапальних засобів. Фармакокінетика та фармакодинаміка НПЗЗ. Взаємодії ЛП та побічна дія. Особливість застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування НПЗЗ у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.</p> <p>Клініко-фармакологічна характеристика стероїдних протизапальних засобів. Фармакокінетика та фармакодинаміка СПЗЗ. Взаємодії ЛЗ та побічна дія. Особливість застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування СПЗЗ у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп</p>	5	Презентація, бесіда, розповідь-Пояснення, демонстрація	Усне опитування, тестовий контроль, творчі завдання
3.	<p>Клініко-фармакологічна характеристика антибактеріальних препаратів для лікування запальних захворювань щелепно-лицьової ділянки. Фармакокінетика та</p>	5	кейс-метод, презентація, відеофільми, дискусія, відеороліки, демонстрація,	Тестовий контроль, усне опитування, Творчі завдання,

	<p>фармакодинаміка антибактеріальних препаратів. Взаємодія ЛЗ, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Взаємодія ЛЗ, побічна дія. Протипоказання та особливості застосування антибактеріальних препаратів для лікування запальних захворювань щелепно-лицьової ділянки терапії пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп. Клініко-фармакологічна характеристика антисептичних лікарських засобів.</p> <p>Клініко-фармакологічна характеристика антибактеріальних препаратів для превентивної терапії</p> <p>Фармакокінетика та фармакодинаміка антибактеріальних препаратів для превентивної терапії, що застосовуються в стоматології. Взаємодія ЛЗ, побічної дії. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування антибактеріальних препаратів для превентивної терапії у пацієнтів різних вікових груп.</p>		розповідь-пояснення, бесіда	доповідь, виступ на задану тему
4.	<p>Клінічна фармакологія лікарських засобів, що впливають на гемостаз (антитромбоцитарні ЛЗ, антикоагулянти, коагулянти, гемостатичні лікарські засоби). Фармакокінетика та фармакодинаміка. Взаємодії ЛЗ та побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових</p>	3	Презентація, бесіда, розповідь-Пояснення, демонстрація	Усне опитування, тестовий контроль, творчі завдання

	груп.			
5.	Підсумковий контроль. Залік.	2		Залік.
	Разом	20		

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	<p>Підготовка до практичного заняття за темою №1 «Предмет і завдання клінічної фармакології. Основні положення фармакокінетики та фармакодинаміки. Взаємодія лікарських препаратів, види побічної дії, ускладнення медикаментозної терапії. Клініко-фармакологічна характеристика місцевих анестетиків. Фармакокінетика та фармакодинаміка місцевих анестетиків, що застосовуються в стоматології. Взаємодія ЛЗ, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування місцевих анестетиків у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп..».</p> <p>- Особливості фармакотерапії в дитячому та старечому віці, ускладнення медикаментозної терапії.</p> <p>- Особливості взаємодії ЛЗ в дитячому та старечому віці..</p>	6	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій та вебінарів	Реферати

2.	<p>Особливості застосування характеристика стероїдних протизапальних засобів (СПЗП). Фармакокінетика та фармакодинаміка СПЗЗ. Взаємодії ЛЗ та побічна дія. Особливість застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування СПЗЗ у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.</p>	6	<p>Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій та вебінарів</p>	<p>Підготування презентацій , доповідей</p>
3.	<p>Особливості застосування лікарських засобів, (ЛЗ), що впливають на гемостаз (антитромбоцитарні ЛЗ, антикоагулянти, коагулянти, гемостатичні лікарські засоби). Фармакокінетика та фармакодинаміка. Взаємодії ЛЗ та побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.</p>	6	<p>Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій та вебінарів</p>	<p>Підготування презентацій , доповідей</p>
4.	<p>Особливості застосування засобів, що застосовуються для надання невідкладної допомоги на догоспітальному етапі: антисептики, гемостатичні препарати для місцевого та системного гемостазу, кардіотонічні засоби.</p>	6	<p>Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій та вебінарів</p>	<p>Підготування презентацій , доповідей</p>

	-Клініко-фармакологічна характеристика протиалергійних лікарських засобів. - Клінічна фармакологія психотропних ЛЗ.			
5.	Особливості застосування антиангінальних та антигіпертензивних лікарських засобів. Взаємодія ЛЗ, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.	б	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій та вебінарів	Підготування презентацій , доповідей
6.	Найбільш поширені побічні дії лікарських засобів: гіпотонія, в тому числі-медикаментозна, розлади метаболізму глюкози(гіпо та гіпергілікемічні стани), особливості застосування НЗПЗ та стероїдних протизапальних засобів, , найбільш поширених знеболювальних засобів та засобів, що впливають на бронхіальну провідність.	б	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій та вебінарів	Підготування презентацій , доповідей
7.	Особливості перебігу та лікування захворювань сечостатевої системи в умовах війни.	б	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій та вебінарів	Підготування презентацій , доповідей

8.	Найбільш розповсюджені гастроінтестинальні прояви побічної дії ліків. Засоби, що застосовуються при діарейному синдромі, дисбіозі, метеоризмі, недостатності ферментів підшлункової залози.	6	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій та вебінарів	Підготування презентацій, доповідей
9.	Особливості фармакотерапії при коморбідних станах (ЦД, анемії, гіпертонічна хвороба, фібриляція передсердь та ін.)	6	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій та вебінарів	Підготування презентацій, доповідей
10.	Особливості застосування цукрознижуючих препаратів. Взаємодія з їжею, алкоголем та особливості застосування на тлі стресу, оперативних втручань, інфекційних та запальних процесів.	6	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій та вебінарів	Підготування презентацій, доповідей
11	Гостра судинна недостатність, клінічні прояви та невідкладна допомога. Клінічна фармакологія гіпертензивних: фармакокінетика, фармакодинаміка, побічна дія, протипоказання, особливості лікарської взаємодії.	6	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій та вебінарів	Підготування презентацій, доповідей
12	Кровотечі в стоматологічній практиці- невідкладна допомога. Клінічна фармакологія коагулянтів прямої та непрямої дії, інгібіторів фібринолізу, антагоністів гепарину, гемостатиків	4	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій та вебінарів	Підготування презентацій, доповідей

різних груп, фармакокінетика, фармакодинаміка, побічна дія, протипоказання, особливості лікарської взаємодії			
Всього:	70		

Оцінка з освітнього компоненту виставляється лише здобувачам вищої освіти, яким зараховані усі підсумкові заняття та залік.

Ліквідація академічної заборгованості (відпрацювання). Пропуски практичних занять відпрацьовуються година в годину викладачу групи або черговому викладачу (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри). Прийом відпрацювань та консультації проводяться щоденно за попереднім погодженням з викладачем згідно до «Положення про порядок відпрацювання здобувачами вищої освіти навчальних занять» від 07.12.2015 № 415.

При виникненні будь-які питання, здобувачі вищої освіти мають право контактувати з викладачем.

Здобувачам вищої освіти, що не виконали вимоги навчальних програм освітнього компоненту виставляється оцінка **F_x**, якщо вони були допущені до складання іспиту, але не склали його. Оцінка **F** виставляється здобувачам вищої освіти, які не допущені до іспиту.

Методи контролю опитування та перевірка теоретичних знань та практичних навичок,

- тестовий контроль,
- ситуаційні клінічно-орієнтовані задачі,

Організація поточного контролю. Викладачі слідкують за тим, щоб кожен здобувач отримав необхідну компетенцію в областях, що входять до тем практичних занять. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки здобувачів: тести, розв'язання ситуаційних задач, трактування та оцінка результатів лабораторних досліджень, методика призначення терапії, контроль засвоєння практичних навичок. Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД) на кожному практичному занятті здійснюється за традиційною 4-бальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Підсумковий контроль: залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Організація поточного контролю. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки здобувачів: комп'ютерні тести, розв'язання ситуаційних задач, написання рецептів лікарських засобів, згідно теми заняття. Оцінювання здійснюється за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно». Перерахунок середньої оцінки за поточну навчальну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти...» або середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу АСУ. Мінімальна кількість балів, яку має набрати здобувач за поточну діяльність під час вивчення розділу, становить 120 балів, максимальна кількість балів - здобувачі, які не мають академічної заборгованості і мають не менш 120 балів (середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,0).

Оцінювання самостійної роботи здобувачів. Самостійна робота здобувачів, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Оцінювання індивідуальних завдань здобувача здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні. Загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

Організація підсумкового контролю – заліку. Залік – проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з освітнього компоненту. Допуск до заліку визначається у балах ПНД, а саме: min – 120 балів. Залік з освітнього компоненту або її частини – це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс:

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції – вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти...»

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138

4.97- 4,99	199	4.19- 4,21	168	3.42- 3,44	137
4.95- 4,96	198	4.17- 4,18	167	3.4-3,41	136
4.92- 4,94	197	4.14- 4,16	166	3.37- 3,39	135
4.9- 4,91	196	4.12- 4,13	165	3.35- 3,36	134
4.87- 4,89	195	4.09- 4,11	164	3.32- 3,34	133
4.85- 4,86	194	4.07- 4,08	163	3.3-3,31	132
4.82- 4,84	193	4.04- 4,06	162	3.27- 3,29	131
4.8- 4,81	192	4.02- 4,03	161	3.25- 3,26	130
4.77- 4,79	191	3.99- 4,01	160	3.22- 3,24	129
4.75- 4,76	190	3.97- 3,98	159	3.2-3,21	128
4.72- 4,74	189	3.94- 3,96	158	3.17- 3,19	127
4.7- 4,71	188	3.92- 3,93	157	3.15- 3,16	126
4.67- 4,69	187	3.89- 3,91	156	3.12- 3,14	125
4.65- 4,66	186	3.87- 3,88	155	3.1-3,11	124
4.62- 4,64	185	3.84- 3,86	154	3.07- 3,09	123
4.6- 4,61	184	3.82- 3,83	153	3.05- 3,06	122
4.57- 4,59	183	3.79- 3,81	152	3.02- 3,04	121
4.54- 4,56	182	3.77- 3,78	151	3-3,01	120
4.52- 4,53	181	3.74- 3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5- 4,51	180	3.72- 3,73	149		
4.47- 4,49	179	3.7- 3,71	148		
4.45- 4,46	178	3.67- 3,69	147		
4.42- 4,44	177	3.65- 3,66	146		
4.4- 176	176	3.62- 145	145		

4,41		3,64	
4.37- 4,39	175	3.6- 3,61	144
4.35- 4,36	174	3.57- 3,59	143
4.32- 4,34	173	3.55- 3,56	142
4.3- 4,31	172	3.52- 3,54	141
4,27- 4,29	171	3.5- 3,51	140
4.24- 4,26	170	3.47- 3,49	139

Відповідність оцінювання освітнього компоненту в балах оцінюванню в традиційних оцінках

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Питання до заліку:

1. Предмет і завдання клінічної фармакології.
2. Основні положення фармакокінетики та фармакодинаміки.
3. Взаємодія лікарських препаратів, види побічної дії, ускладнення медикаментозної терапії.
4. Клініко-фармакологічна характеристика місцевих анестетиків.
5. Фармакокінетика та фармакодинаміка місцевих анестетиків, що застосовуються в стоматології. Взаємодія ЛЗ, побічна дія.
6. Особливості застосування місцевих анестетиків при вагітності та лактації.
7. Протипоказання та особливості застосування місцевих анестетиків у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.
8. Клініко-фармакологічна характеристика нестероїдних протизапальних засобів (НПЗП).
9. Фармакокінетика та фармакодинаміка НПЗЗ. Взаємодії ЛП та побічна дія.
10. Особливість застосування НПЗП при вагітності та лактації.

11. Протипоказання та особливості застосування НПЗЗ у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.

12. Клініко-фармакологічна характеристика стероїдних протизапальних засобів. Фармакокінетика та фармакодинаміка СПЗЗ. Взаємодії ЛЗ та побічна дія.

13. Особливість застосування стероїдних протизапальних засобів при вагітності та лактації.

14. Протипоказання та особливості застосування стероїдних протизапальних засобів у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.

15. Клініко-фармакологічна характеристика антибактеріальних препаратів для лікування запальних захворювань щелепно-лицьової ділянки.

16. Фармакокінетика та фармакодинаміка антибактеріальних препаратів. Взаємодія ЛЗ, побічна дія.

17. Особливості застосування антибактеріальних препаратів при вагітності та лактації. Взаємодія ЛЗ, побічна дія.

18. Протипоказання та особливості застосування антибактеріальних препаратів для лікування запальних захворювань щелепно-лицьової ділянки терапії пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.

19. Клініко-фармакологічна характеристика антисептичних лікарських засобів.

20. Клініко-фармакологічна характеристика антибактеріальних препаратів для превентивної терапії

21. Фармакокінетика та фармакодинаміка антибактеріальних препаратів для превентивної терапії, що застосовуються в стоматології. Взаємодія ЛЗ, побічної дії.

22. Протипоказання та особливості застосування антибактеріальних препаратів для превентивної терапії у пацієнтів різних вікових груп.

23. Клінічна фармакологія лікарських засобів, що впливають на гемостаз (антитромбоцитарні ЛЗ, антикоагулянти, коагулянти, гемостатичні лікарські засоби).

24. Фармакокінетика та фармакодинаміка лікарських засобів, що впливають на гемостаз. Взаємодії ЛЗ та побічна дія.

25. Особливості застосування лікарських засобів, що впливають на гемостаз, при вагітності та лактації.

26. Протипоказання та особливості застосування лікарських засобів, що впливають на гемостаз, у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.

28. Який препарат чинить швидку і нетривалу дію: епінефрин, сальбутамол, фенотерол, тербуталин?

29. Назвати ускладнення при інгаляційному використанні глюкокортикоїдів.

30. Назвати механізм дії глюкокортикоїдів.

31. Що таке лікарська алергія?

32. Поняття про алергію, атопію, анафілаксію. Види алергенів, типи і стадії алергічних реакцій, механізм розвитку.

33. Які типи алергічних реакцій вам відомі?

34. Намалюйте схему (етапи) розвитку алергічної реакції

35. Який етіопатогенез кропив'янки, набряку Квінке, анафілактичного шоку.

36. Клінічні варіанти і принципи фармакотерапії анафілактичного шоку.

37. Принципи сучасної фармакотерапії алергічних захворювань.

38. Клінічна фармакологія антиалергічних лікарських засобів

39. Клінічна фармакологія блокаторів H₁-рецепторів гістаміну, глюкокортикоїдів.

40. Назвіть критерії вибору препаратів для купірування гострих алергічних реакцій.

41. Класифікація анальгетиків.

42. Критерії вибору анальгетиків в залежності від вираженості болю.

43. Показання до призначення нестероїдних протизапальних препаратів. .

44. Побічна дія нестероїдних протизапальних препаратів..

45. Назвіть шляхи введення нестероїдних протизапальних препаратів та дозування.

46. Які показники слід враховувати при призначенні нестероїдних протизапальних препаратів..

47. Взаємодія нестероїдних протизапальних препаратів з іншими препаратами.

48. Механізм дії парацетамолу..

49. Назвіть шляхи введення парацетамолу парацетамолу парацетамолу та дозування.

50. Порівняти механізм дії диклофенаку калію та целекоксибу.

Індивідуальні завдання. Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти під керівництвом викладача з освітнього компоненту «Раннє виявлення та профілактика серцево-судинної патології серед населення» проводиться протягом семестру у формі: вивчення літературних джерел, рекомендованих для опанування тем і проблем та підготовки конспектів, доповідей за ними; вивчення нормативних та міжнародних документів, рекомендованих для вивчення різних тем освітнього компоненту; вивчення статистичних даних за різними темами освітнього компоненту; виконання індивідуальних завдань (аналітичних, ситуаційних, пошукових).

Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання повинні виконати індивідуальне завдання і надіслати його на перевірку викладачеві (на e-mail) не пізніше, ніж за 10 днів до початку навчальної сесії.

Завдання (теми) для індивідуальної роботи здобувачі обирають із запропонованого переліку. Також здобувачі можуть самостійно запропонувати тему для виконання індивідуального завдання, спираючись на сферу своїх наукових інтересів або практичної діяльності, при цьому вони мають узгодити її з викладачем.

Критерії оцінювання індивідуального завдання. Робота повинна мати обсяг 10-16 сторінок тексту стандартного оформлення (розмір аркуша А4, шрифт – Times New Roman, кегль – 14, міжрядковий інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25, вирівнювання по ширині, між абзацні відступи – відсутні) і повністю розкривати зміст обраних питань. Робота має бути структурована та містити перелік використаних літературних джерел, оформлений відповідно до існуючих вимог. Робота має бути подана на перевірку у визначені строки.

Невідповідність змісту, занадто великий або малий обсяг роботи,

невідповідність формальним вимогам до оформлення, відсутність переліку використаних джерел або його неправильне оформлення, недостатня структурованість роботи, невчасне подання роботи на перевірку є підставами для зниження оцінки або ж повернення роботи на доопрацювання.

Теми індивідуальних робіт

- Доповідь реферату на практичному занятті.
- Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр.
- Доповідь протоколу ефективності та безпеки використання лікарських засобів на практичному занятті.
- Написання тез, статей
- Участь в олімпіадах та конференціях.

Методи контролю

Організація поточного контролю. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки здобувачів: комп'ютерні тести, розв'язання ситуаційних задач, оцінка фармакокінетичних та фармакодинамічних особливостей груп лікарських засобів, написання рецептів лікарських засобів, згідно теми заняття. Оцінювання здійснюється за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно». Перерахунок середньої оцінки за поточну навчальну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів...» або середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу АСУ. Мінімальна кількість балів, яку має набрати здобувач за поточну діяльність під час вивчення розділу, становить 120 балів, максимальна кількість балів - 200 балів.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів. Самостійна робота здобувачів, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Оцінювання індивідуальних завдань здобувача здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні. Загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 200 балів.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення освітнього компоненту розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами заліку. Максимальна сума балів за освітній компонент складає 200 балів.

3. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності (в т.ч. відповідальність за порушення академічної доброчесності). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- ✓ Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ✓ Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Кафедра клінічної фармакології та внутрішньої медицини підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На заняттях обговорюється інформація, що саме вважати плагіатом та, яким чином коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Клінічна фармакологія : підручник / за ред. О. М. Біловола для студентів стоматологічного факультету / Біловола О.М., Князькова І.І., Ільченко І.А., Кірієнко О.М. та ін. Нова книга, Вінниця- 2021- 544 с

2. Клінічна фармакологія: навч.посіб./ М.В. Хайтович, Г.В. Зайченко, І.О. Афанасєва та ін. ; за ред. М.В. Хайтовича. – К. : ВСВ «Медицина», 2024.- 335 с.

3. Актуальні питання внутрішньої медицини (в схемах і таблицях): навчальний посібник / [О.М. Біловола, І.І. Князькова, І.П. Г.Д. Фадєєнко, О.Б. Тверетінов, Дунаєва, І.А. Ільченко, О.М. Кірієнко, . Д.В. Молодан, та ін.]; за ред. Біловола О. М. ; Харків. нац. мед. ун-т. – Львів : Новий світ – 2000, – 2023. – 340 с.

4. Актуальні питання клінічної медицини (відеоматеріали) : навчальний посібник / [Біловола О. М., Князькова І. І., Дунаєва І.П., Ільченко І. А., Кірієнко О.М., Молодан Д.В. та ін.]; ,за ред.. О.М.Біловола. Харків. нац. мед. ун-т. - Харків: ХНМУ, 2023.

5. Тестові завдання з клінічної фармакології невідкладних станів : навчальний посібник / за редакцією О. М. Біловола ; І. І. Князькова, Р. В. Луценко, М. В. Хайтович, О. С. Хухліна та ін. – Видання 2-е перероблене та доповнене. – Харків: ХНМУ; – Львів: «Новий Світ-2000», 2025. – 519 с.

ДОПОМІЖНА:

1. Клінічна фармакологія лікарських засобів для лікування захворювань органів травлення / за ред. О. М. Біловола/ Біловола О.М., Фадєєнко Г.Д., Тверетінов О.Б., Князькова І.І./ Навчальний посібник- 2021.--- ХНМУ.- 152 с.

2. Наказ № 1192 від 11 липня 2022 р. Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Стандартів медичної допомоги «Надання медичної допомоги постраждалим з геморагічним шоком на догоспітальному та госпітальному етапах при травмі»».

3. Наказ від 09.03.2022 № 441 "Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах".

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Всесвітня організація охорони здоров'я – www.who.int
2. Міністерство Охорони Здоров'я України - <https://moz.gov.ua/>
3. Уніфіковані протоколи ведення хворих www.moz.gov.ua
4. Пошуковий ресурс медичної літератури: розділ «Анестезіологія та інтенсивна терапія» - <http://www.twirpx.com/files/medicine/anaesthesiology/anesthesiology/>

5. Державний реєстр лікарських засобів України <http://www.drlz.com.ua/>
6. Кохрейнівський центр доказової медицини – www.cebm.net
7. Кохрейнівська бібліотека – www.cochrane.org
8. Національна медична бібліотека США – MEDLINE – www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
9. Центр громадського здоров'я МОЗ України – www.phc.org.ua
10. Журнал «British Medical Journal» – www.bmj.com
11. Журнал «Evidence-Based Medicine» – www.evidence-basedmedicine

ІНШЕ

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих освітніх компонентів понад обсяг навчального плану
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-poglyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx